

**Streszczenie pracy doktorskiej „Strategie rozwojowe Unii Europejskiej w XXI wieku”
autorstwa mgr Anny Wesołowskiej, napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr. hab.
Bogdana Koszela na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im.
Adama Mickiewicza w Poznaniu**

Unia Europejska od lat dąży do uzyskania znaczącej pozycji na arenie globalnej. Niewątpliwie jest ona niepowtarzalnym aktorem stosunków międzynarodowych, organizacją dotyczącą w swych działaniach szerokiego spektrum płaszczyzn współpracy. Nie jest tajemnicą, że o roli podmiotu na świecie przesądza w dużym stopniu jego siła gospodarcza. Mając tego pełną świadomość państwa członkowskie przyjęły ambitny cel stania się najbardziej konkurencyjną i innowacyjną gospodarką. Zdecydowano się na przygotowanie w ramach Unii strategicznych dokumentów zawierających kompleksowe podejście do tej kwestii.

Pierwszą ze strategii rozwojowych była opracowana w marcu 2000 roku, strategia lizbońska, którą poddano rewizji pięć lat później. W 2010 roku dokument ten zastąpiono strategią Europa 2020. Ich zadaniem było przybliżenie Unii Europejskiej do urzeczywistnienia jej ambitnych dążeń uzyskania roli niekwestionowanego globalnego lidera. Strategie te stanowią pierwszy ważny obszar badań.

Kolejny stanowią działania Unii Europejskiej w zakresie polityki badawczo-rozwojowej. Łączy się to bezpośrednio z faktem, że badania są nieodłącznym czynnikiem wpływającym na zwiększenie konkurencyjności gospodarczej. Stanowią także element wspomnianych strategii rozwojowych. W tej części pracy przeanalizowano także programy dotyczące badań i rozwoju oraz elementy charakterystyczne dla Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Ostatnim obszarem badawczym uczyniono modernizację szkolnictwa wyższego dokonującą się w ramach procesu bolońskiego i Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Podobnie jak badania edukacja ściśle powiązana jest z zamierzeniami unijnymi. Stanowi zarazem kluczowy składnik społeczeństwa wiedzy. W bezpośredni sposób przyczynia się do wzrostu gospodarczego oraz podniesienia poziomu konkurencyjności UE, a zatem przekłada się na osiągnięcie zamierzeń wskazanych w strategiach rozwojowych. W zakończeniu niniejszej rozprawy podjęto próbę opracowania możliwych scenariuszy odpowiadających na pytanie co dalej będzie z Unią Europejską, zastanawiając się nad szansą powodzenia ostatniej ze strategii.

Zasadnicza cezura pracy skupiła się na latach 2000-2015. Pierwsza z dat związana jest z przyjęciem przez Unię Europejską pierwszej ze strategii rozwojowych – strategii lizbońskiej, drugą natomiast wyznacza półmetek realizacji ostatniej z nich, strategii Europa 2020, i stanowiła doskonałą okazję do przyjrzenia się dotychczasowemu postępowi.

W przygotowaniu rozprawy doktorskiej niezbędne było zastosowanie metod badawczych typowych dla nauk o polityce. We wszystkich rozdziałach przy omawianiu licznych dokumentów unijnych, a także danych statystycznych i raportów zastosowano metodę analizy źródeł. Posłużono się znaczną dokumentacją opublikowaną w ramach Unii Europejskiej, zwłaszcza komunikatami, konkluzjami ze szczytów Rady czy rezolucjami. Kolejną była metoda historyczna umożliwiająca dokładne przedstawienie procesów integracyjnych dokonujących się w ramach poszczególnych polityk. Dzięki metodzie instytucjonalno-prawnej możliwe stało się spojrzenie na znaczenie instytucji UE w procesie osiągania celów wyznaczonych przez strategię. Niewątpliwie niezbędne było również wykorzystanie metod deskryptywnej oraz komparatystycznej. W szczególności zastosowanie drugiej z nich umożliwiło porównanie zmian dokonujących się w Unii Europejskiej na przestrzeni lat. Także metoda systemowa pozwalająca spojrzeć na UE jako system znalazła zastosowanie w dysertacji.

Podstawowa hipoteza pracy oparto na założeniu, że działania Unii Europejskiej mają charakter rozwojowy, ewolucyjny, a ich celem jest osiągnięcie pozycji globalnego lidera pod względem konkurencyjności i innowacyjności. W pracy podjęto próbę udowodnienia, że przyjmowanie strategicznych dokumentów, a następnie ich wdrażanie miało przełomowe znaczenie w procesie uzyskiwania przewodniej roli przez tę organizację na arenie światowej. Nie można jednak zapominać, że zamierzenia te w konfrontacji z licznymi barierami ograniczającymi UE wydają się być bardzo ambitne i stawiają pod znakiem zapytania realne możliwości państw.

Celem niniejszej rozprawy była szczegółowa analiza ewolucji tendencji rozwojowych Unii Europejskiej, wzbogacona ujęciem historycznym. Praca stanowiła próbę całościowego ujęcia zmian dokonujących się w ramach Unii Europejskiej w zakresie analizowanych tendencji zmierzających do stania się najbardziej konkurencyjną gospodarką na świecie, a także wskazania rozmaitych uwarunkowań determinujących jej obecny i przyszły kształt.